

Nr 227.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, m. m.; given Stockholms slott den 14 maj 1926.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag, föreslå riksdagen att
dels antaga härvid fogade förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker,
dels ock bifalla det förslag, om vars avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen därjämte hemställt.

GUSTAF.

Ernst Wigforss.

Förslag

till

förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker.¹

Häri genom förordnas, att förordningen den 8 juni 1923 angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker med däri genom förordningen den 20 juni 1924 (nr 228) gjorda ändringar skall äga fortsatt tillämpning intill utgången av juni månad år 1927, dock att 2 § i förordningen skall från och med den 1 juli 1926 i nedan angiven del hava följande ändrade lydelse:

2 §.

Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår med 50 procent av det belopp, som, skatten oberäknad, betingas vid inköp av dryckerna i buteljerat skick.

Detaljhandelsbolagen — — — omsättningsskatten.

¹ Jfr 1925 : 164.

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 14 maj 1926.*

Närvarande:

Statsministern SANDLER, ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden OLSSON, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON, LINDERS, SCHLYTER, LARSSON, WIGFORSS, MÖLLER, LEVINSON.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Wigforss, anför:

Från och med den 1 juli 1920 har för omsättning och utskänkning av spritdrycker upptagits en särskild skatt, omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker. Omsättningskatten har utgått i förhållande till dryckernas värde, varemot utskänkningskatten utgjorts med visst belopp för liter. En sammanfattning av de tid efter annan för omsättnings- och utskänkningskatten gällande skattesatserna utvisar följande:

Omsättnings-
och utskänkningskatt å
spritdrycker.

Författning S. F. S.	Skattesatser		Giltighetstid för skattesatserna
	Omsättnings- skatt	Utskänknings- skatt	
1920: 830	25 %	2 kr.	¹ / ₇ 1920— ³⁰ / ₆ 1921
1921: 825	50 %	4 kr.	¹ / ₇ 1921— ³⁰ / ₆ 1922
1922: 249	65 %	4 kr.	¹ / ₇ 1922— ³⁰ / ₆ 1923
1923: 155; 1924: 228; 1925: 164	¹ 50 %	² 0—2—4 kr.	¹ / ₇ 1923— ³⁰ / ₆ 1926

Omsättnings- och utskänkningskatten å spritdrycker har för vederbörande budgetperioder beräknats till och influtit med följande belopp:

B u d g e t p e r i o d	B e r ä k n a t kronor	I n f l u t i t kronor
1920	20,000,000	17,349,748.41
1921	47,000,000	46,335,932.38
1922	67,000,000	55,995,722.62
1923 ¹ / ₇ — ³⁰ / ₆	35,000,000	27,460,003.16
1923—1924	43,700,000	39,533,489.98
1924—1925	38,000,000	38,000,476.69
1925—1926	38,000,000	.

¹ Omsättningskatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit utgår efter det pris, drycken skulle betingat vid inköp å lat. — ² Renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt är fritt från utskänkningskatt; för annat egentligt brännvin utgör utskänkningskatten 2 kronor för liter och för övriga spritdrycker 4 kronor för liter.

För innevarande budgetår beräknas skatten komma att inflyta med i det allra närmaste 38 miljoner kronor.

Gällande bestämmelser angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker innefattas i förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) med däri genom förordningen den 20 juni 1924 (nr 228) gjorda ändringar. Jämlikt förordningen den 6 juni 1925 (nr 164) äga dessa bestämmelser giltighet till och med den 30 juni 1926.

Enligt nämnda bestämmelser upptages *omsättningsskatt* för spritdrycker vid detaljhandelsbolagens inköp av dylika drycker och utgår med 50 procent av det belopp, som dryckerna, skatten oberäknad, betinga i inköp; dock att skatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken i buteljerat skick inköpes hos partihandelsbolag, utgå efter det pris, drycken skulle hava betingat vid inköp å fat. För spritdrycker, vilka utskänkas, upptages *utskänkningsskatt* med 2 kronor för liter egentligt brännvin och 4 kronor för liter av andra spritdrycker; utskänkningsskatt utgår dock icke för renat egentligt brännvin av högst 40 procent alkoholhalt.

I det med statsverkspropositionen till innevarande års riksdag framlagda förslaget till riksstat för budgetåret 1926—1927 har bland inkomsterna uppförts omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker med ett belopp av 38 miljoner kronor. Sedan det kommit till min kännedom, att aktiebolaget Vin- och spritcentralen beslutat vidtaga sänkningar av partihandelspriset å vissa spritdrycker, anmodade jag i skrivelse den 5 maj 1926 kontrollstyrelsen att skyndsammast till mig inkomma med yttrande i fråga om de ändringar i gällande förordning angående omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, vilka — under förutsättning att omförmälda lägre prissättning tillämpades under budgetåret 1926—1927 — lämpligen borde äga rum, därest genom omsättnings- och utskänkningsskatten å spritdrycker skulle under nämnda budgetår tillföras statsverket ett belopp av omkring 38 miljoner kronor.

I skrivelse den 6 maj 1926 har *kontrollstyrelsen* avgivit det begärda yttrandet och därvid anfört i huvudsak följande:

»De av aktiebolaget Vin- och spritcentralen nu beslutade prissänkningarna, vilka i varje fall torde träda i kraft den 1 juli 1926, avse renat brännvin, kronbrännvin, kryddat brännvin, sprit samt arrak och punsch.

För att åskådliggöra prissänkningarnas inverkan på omsättnings- och utskänkningsskatten har inom kontrollstyrelsen verkställts beräkningar på grundvalen av 1925 års försäljningssiffror. Minskningen i omsättnings-skattens belopp, för helt år räknat, skulle enligt dessa beräkningar bliva i runt tal 2,122,000 kronor.

Därest genom omsättnings- och utskänkningsskatten skall under budgetåret 1926—1927 tillföras statsverket ett belopp av omkring 38 miljoner kronor, torde vissa ändringar i bestämmelserna om grunderna för omsättnings- och utskänkningsskatten få vidtagas.

Den närmast till hands liggande utvägen synes vara att höja omsättnings-skattens procenttal från 50 till 55 %. Enligt gjorda beräkningar på

grundvalen av 1925 års försäljningssiffror skulle ett dylikt förhöjt procenttal medföra, icke allenast att den genom prissänkningarna uppkomna bristen i omsättningsskatten fullständigt täckes, utan även att sagda skattetitel skulle lämna en merinkomst av cirka 755,000 kronor. Genom en dylik åtgärd skulle samtliga pris å spritdrycker, som försäljas utminuteringsvis, och vissa pris å spritdrycker, som försäljas utskänkingsvis, få ändras. Oaktat omsättningsskatteprocentens höjning skulle utminuteringsprisen för samtliga brännvinsorter nedsättas; för renat brännvin med 10 å 15 öre och för kryddade brännvinsorter med 30 öre. Utminuteringsprisen för vissa slag av punsch skulle sänkas, för andra slag åter bibehållas. För de slag av spritdrycker, vilkas partipriser icke sänkas, skulle utminuteringsprisen få höjas. Utskänkingsprisen för renat brännvin och kryddade brännvinsorter skulle sannolikt bibehållas, men utskänkingsprisen för konjak, whisky och likörer höjas. En ändring i omsättningsskattens procenttal från 50 till 55 % skulle sålunda medföra, att de varor, som icke blivit föremål för ändringar i parti-handelspriset, skulle bliva dyrare för allmänheten.

Såsom en tänkbar utväg för vinnande av täckning för den genom prissänkningarna uppkommande bristen i omsättningsskattebeloppet har kontrollstyrelsen haft under övervägande införande av utskänkingskatt å 2 kronor jämväl för renat brännvin, vilket för närvarande är undantaget från dylik skatt. Med en dylik åtgärd skulle icke allenast den uppkomna bristen täckas utan även ett överskott erhållas å cirka 420,000 kronor.

I stället för att ändra skattesatserna torde förtjäna att tagas under övervägande en ändring i gällande bestämmelser om det belopp, för vilket omsättningsskatten utgår vid inköp av renat brännvin och sprit. För närvarande utgår omsättningsskatten med 50 % av det belopp, som dryckerna, skatten oberäknad, betinga i inköp, dock att skatten för renat egentligt brännvin å 40 % alkoholhalt samt för sprit skall, då drycken i buteljerat skick inköpes hos partihandelsbolag, utgå efter det pris, drycken skulle hava betingat vid inköp å fat. Enär samtliga varor utom renat brännvin och sprit tillhandahållas av aktiebolaget Vin- och spritcentralen endast i buteljerat skick och buteljpriset ingår i inköpspriset, utgår omsättningsskatten jämväl å buteljvärdet. För renat brännvin å 40 % åter beräknas omsättningsskatten efter varans värde exklusive buteljpriset. Föreskrift härom, som tillämpats från den 1 juli 1923, betingades av att omsättningsskatten för renat brännvin och sprit tidigare beräknades jämväl på buteljvärdet, när varan tillhandahölls i buteljerat skick, men endast på varans värde, när aktiebolaget Vin- och spritcentralen försålde varan på fat. Omsättningsskatten kom härigenom att uppgå till olika belopp för samma vara, allteftersom varan försåldes till bolagen på butelj eller på fat, och utminuteringspriset kom på grund härav jämväl att bliva olika. Då det gällde att rada bot på de nyss angivna olägenheterna, var under övervägande ett förslag, att bolagen skulle åläggas att inköpa renat brännvin allenast i buteljerat skick, men detta förslag ansågs föranleda vissa olägenheter, på grund varav förslaget måste övergivas. Sagda olägenheter bestode väsentligen däri, att de flesta bolag själva verkställde tappning och hade därför avsedd personal; två tredjedelar av allt renat brännvin försålde sålunda aktiebolaget Vin- och spritcentralen till bolagen på fat. Under de senaste åren har emellertid bolagens inköp av brännvin på fat minskats, och antalet bolag, som själva utföra tappning, har jämväl minskats. Under år 1925 hava sålunda 9 bolag övergått till att inköpa renat brännvin och sprit allenast i buteljerat skick. Antalet bolag, som fortfarande inköpa brännvin på fat är 79, varav de flesta

mindre bolag, och fatförsäljningen omfattar numera knappt 50 % av försäljningen av renat brännvin från partihandelsbolaget. Utvecklingen tenderar bestämt i den riktningen, att bolagen övergiva den egna tappningen av renat brännvin och sprit.

Skulle omsättningsskatten jämväl för renat brännvin och sprit beräknas efter varans värde i buteljerat skick, komma de bolag, som nu utföra egen tappning, att bli hänvisade till att inköpa allt brännvin i buteljerat skick. De olägenheter, som härigenom uppkomma för sagda bolag, torde numera icke få tillmätas någon avgörande betydelse. Den lätthet, varmed åtskilliga bolag, och därav flere större, under de senaste åren avvecklat sin tappningsrörelse, synes giva vid handen, att några större svårigheter icke skulle uppkomma. Ur kontrollstyrelsens synpunkt vore en sådan sakernas utveckling enbart tillfredsställande, enär bolagens egen tappning försvärat kontrollen. Kontrollstyrelsen har årligen måst avläta en mångfald skrivelser till systembolagen för att vinna klarhet i deras tomglastransaktioner. I flera fall hava dylika frågor ordnats, först sedan kontrollstyrelsen låtit verkställa särskild inspektion av vederbörande bolag. De bolag, som själva verkställa tappning, inköpa nämligen tomglas dels från spritcentralen, då glaspriset ingår i varans värde, dels från glasbruken, dels av den besökande allmänheten och dels slutligen av skrothandlare. Var och en av dessa försäljare har sitt eget pris. Att detta förhållande skall vålla trassel, ligger i sakens natur. Vid en del av de bolag, som själva verkställa tappning, förekomma högst betydande undermål, vilka i allmänhet förklaras uppkomma av läckage samt på grund av avdunstning. Detta är givetvis intill en viss grad riktigt, men de stora skiljaktigheter, som ofta förekomma vid lika stora bolag, giva vid handen, att en dylik förklaring icke är tillfyllest. Vid de bolag, som icke verkställa tappning, kan undermål uppkomma endast till följd av kross eller felexpediering, varför så gott som varje bortkommen liter kan verifieras. Den egentliga orsaken till att endast hälften av den under föregående år utminuteringsvis försålda kvantiteten renat egentligt brännvin av systembolagen inköpts i buteljerat skick torde vara att söka däri, att bolagen genom inköp av gammalt tomglas lyckats nedpressa tappningskostnaden under den av spritcentralen debiterade och härigenom erhållit ett eller annat öres extra förtjänst per liter.

Därest bestämmelserna ifråga om omsättningsskatten ändras så, att sagda skatt alltid beräknas efter det pris, som varan i buteljerat skick betingar vid bolagens inköp, skulle minskningen i omsättnings- och utskänkningskatten utgöra omkring 328,000 kronor, om man till grund för beräkningen lägger 1925 års försäljningssiffror.

Av här ovan återgivna utvägar till ändringar i förordningen angående omsättnings- och utskänkningsskatt vill kontrollstyrelsen förorda den sistnämnda, även om denna icke lämnar full täckning för den brist i omsättningsskattens beräknade belopp, som uppkommer vid de av aktiebolaget Vin och spritcentralen beslutade prissänkningarna. De minsta rubbningarna i nu bestående utminuterings- och utskänkingspris skulle med berörda anordning inträda. Utminuteringspriset å renat egentligt brännvin i buteljerat skick skulle kunna sänkas från det nuvarande priset 2 kronor 80 öre per liter till 2 kronor 75 öre per liter.

Den erforderliga ändringen i omsättningsskatteförordningen torde kunna inskränka sig till 2 § första stycket i förordningen, som skulle erhålla följande ändrade lydelse:

'Omsättningsskatten upptages vid detaljhandelsbolagens inköp av spritdrycker och utgår med 50 procent av det belopp, som dryckerna, skatten oberäknad, betinga i inköp i buteljerat skick.'»

Då jag anser, att under budgetåret 1926—1927 för statsregleringen behöves uttagas ett belopp av omkring 38 miljoner kronor i omsättnings- och utskänkningsskatt å spritdrycker, finner jag mig böra förorda sådana förändringar av gällande bestämmelser med avseende å nämnda skatt, att detta belopp kan beräknas komma att inflyta även sedan de av aktiebolaget Vin- och spritcentralen beslutade prissänkningarna genomförts.

Såsom framgår av kontrollstyrelsens yttrande, anser styrelsen den på grund av prissänkningarna väntade minskningen i förevarande inkomstitel böra motvägas på det sätt, att omsättningsskatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit beräknas efter varans pris vid inköp i buteljerat skick i stället för, såsom nu är fallet, efter varans pris vid inköp på fat. Därvid har kontrollstyrelsen erinrat om den ändring i grunderna för beräkningen av omsättningsskatten å nämnda slag av spritdrycker, som genomfördes från och med den 1 juli 1923 (se prop. nr 232 år 1923). Dessförinnan utgjorde omsättningsskatten för liter renat brännvin och sprit olika belopp, allteftersom varan inköptes i buteljerat skick eller på fat, i det att i förra fallet skatten beräknades jämväl å buteljvärdet. För övriga spritdrycker, vilka av aktiebolaget Vin- och spritcentralen alltid försäljas i buteljerat skick, gällde och gäller alltjämt, att omsättningsskatten utgår å totalpriset, sålunda inklusive buteljvärdet. Då man år 1923 införde föreskriften att omsättningsskatten för renat egentligt brännvin med högst 40 procent alkoholhalt samt för sprit alltid skulle beräknas efter priset för varan på fat, syftade man i första hand till enhetlig beskattning av en och samma vara oberoende av försäljningssättet, men därjämte önskade man ernå ett så lågt pris som möjligt å varan. Förhållandena äro nu i viss mån förändrade. Den av kontrollstyrelsen föreslagna ändringen skulle visserligen föranleda, att skatten komme att beräknas å ett pris, vari jämväl inginge buteljens värde, men ett genomförande av detta förslag i samband med en förestående prissänkning skulle ändock icke hindra ett nedbringande av detaljhandelspriset å spritdryckerna i fråga. Förslaget äger, såsom kontrollstyrelsen närmare utvecklat, vissa förtjänster i kontrollhänseende och skulle därjämte medföra den bestämde fördelen, att en enhetlig beräkningsmetod för omsättningsskatten komme till stånd beträffande samtliga spritdrycker. Jag har fördenskull vid överbägande av olika till buds stående utvägar för vinnande av det ifrågavarande syftet funnit mig böra biträda styrelsens förslag. Vål skulle, om man till grund för beräkningen lägger 1925 års försäljningssiffror, av omsättnings- och utskänkningsskatten för budgetåret 1926—1927 icke utvinnas fullt 38 miljoner kronor, men jag anser dock inkomstiteln kunna, utan åsidosättande av nödig försiktighet, i runt tal upptagas till nämnda belopp.

Departements-
chefen.

För genomförande av mitt ifrågavarande förslag kräves ändring av 2 § i förordningen angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker, vilken ändring torde böra träda i kraft den 1 juli 1926. Förslag till författning om fortsatt tillämpning för budgetåret 1926—1927 av nämnda förordning innefattande den av mig nu föreslagna ändringen har upprättats inom finansdepartementet.

**Beräkning av
vissa inkomst-
titlar för
budgetåret
1926—1927.**

I detta sammanhang har jag ansett mig böra undersöka, huruvida på grund av några efter framläggande av årets statsverksproposition inträffade förhållanden ändring kunde anses påkallad i statsverkspropositionens förslag till inkomstberäkning för budgetåret 1926—1927. Jag har därvid funnit, att förslag till omräkning bör framställas allenast beträffande tullmedlen.

Enligt numera verkställda beräkningar skulle tullmedlen, inklusive mertullen å arrak och rom, för budgetåret 1925—1926 komma att lämna en behållen inkomst av i det närmaste 128 miljoner kronor. Häri beräknas tullen å importerat socker ingå med omkring 2 $\frac{1}{4}$ miljoner kronor. Under förutsättning av i huvudsak oförändrade tullsatser och därest ingen mera betydande förändring i importen vore att förvänta, skulle man kunna för budgetåret 1926—1927 räkna med ungefär samma belopp i tullmedel som för innevarande budgetår. Hur 1926 års skörd kommer att utfalla är fortfarande ovisst, och den av skördeutfallet beroende spannmålsimporten är därför oberäknelig. Däremot är det redan nu visst, att man på grund av att sockerbetodlingen inom landet blivit för året i det närmaste inställd får räkna med en betydande stegring av sockerimporten. Hur stor denna import kan komma att bli är givetvis vanskligt att säkert bedöma. Verkställda beräkningar hava emellertid givit vid handen, att man för sockerimporten under budgetåret 1926—1927 skulle kunna räkna med ett tullbelopp av 8 å 9 miljoner kronor, d. v. s. omkring 6 miljoner kronor mera än för innevarande budgetår. Å andra sidan har man till följd av det föreslagna handelsavtalet med Tyskland att motse sänkta tullsatser å åtskilliga varor. De i avtalet medgivna tullsänkningarna, vartill förslag förelagts riksdagen i proposition denna dag, nr 224, beräknas motsvara ett sammanlagt tullbelopp av omkring 1.3 miljoner kronor. Härjämte torde någon inverkan på tulluppbörden i sänkande riktning bli en följd av riksdagens beslut om utförselbevis för råg och vete. Bortser man från den sänkning av tullen å kaffe, som av riksdagen kan komma att beslutas, skulle man på grund av nyssberörda omständigheter för budgetåret 1926—1927 kunna beräkna en tulluppbörd av omkring 132 miljoner kronor. Vad kaffetullen angår har Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit en sänkning från 50 till 30 öre per kilogram. I betänkande den 14 maj 1926, nr 43, har emellertid bevillningsutskottet stannat vid att föreslå en sänkning till 40 öre per kilogram. Godkännes

utskottets ifrågavarande förslag, följer därav en minskning i tulluppbörden av omkring 4 miljoner kronor. Under angivna förutsättning bör inkomstiteln tullmedel kunna för budgetåret 1926—1927 upptagas till 128 miljoner kronor mot i statsverkspropositionen föreslagna 122 miljoner kronor.

Genom den sålunda ifrågasatta ändringen skulle å riksstatsförslaget inkomstsida uppkomma en ökning i förhållande till statsverkspropositionen av 6 miljoner kronor. Under förutsättning att någon mera betydande ändring av utgiftssidans totalbelopp icke blir resultatet av riksdagens budgetbehandling skulle på grund härav en motsvarande sänkning kunna vidtagas beträffande någon annan av de i statsverkspropositionen beräknade inkomstitlarna. I sitt förenämnda betänkande har bevillningsutskottet uttalat sig till förmån för en längre gående nedsättning av sockerskatten än Kungl. Maj:t i statsverkspropositionen föreslagit. För sådant ändamål torde emellertid icke komma att tagas i anspråk hela det belopp av 6 miljoner kronor, varmed tullmedlen enligt det föregående skulle kunna uppräknas. Vad som ej åtgår till sänkning av sockerskatten bör efter min mening användas för nedbringande av det belopp, som för budgetens finansiering föreslagits att tagas i anspråk från kassafonden. Detta anser jag så mycket mera nödigt, som efter nu gjorda preliminära beräkningar angående budgetutfallet för 1925—1926 en mindre brist synes vara att motse i statsregleringen för nämnda budgetår. Något direkt förslag till riksdagen om bestämmande av visst belopp, som för budgeten skall tagas i anspråk från kassafonden, lärer emellertid icke kunna i förevarande sammanhang framställas, då beloppet är beroende av det slutresultat, som kan framgå ur riksdagens budgetbehandling vad utgiftssidan beträffar.

Föredragande departementschefen uppläser härefter förenämnda förslag till förordning angående fortsatt tillämpning av förordningen den 8 juni 1923 (nr 155) angående omsättnings- och utskänkningskatt å spritdrycker samt hemställer, att Kungl. Maj:t måtte i proposition föreslå riksdagen att

dels antaga nämnda förslag,

dels ock — under förutsättning att riksdagen bifaller ej mindre bevillningsutskottets i betänkande den 14 maj 1926, nr 43, framställda förslag angående tullsatserna för kaffe än även Kungl. Maj:ts proposition denna dag, nr 224, angående vissa ändringar i den vid förordningen den 9 juni 1911 (nr 80) med tulltaxa för inkommande varor fogade tulltaxa — med ändring av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen framlagda förslag angående upptagande i riksstaten för budgetåret 1926—1927 av inkomstiteln tullmedel, i nämnda riksstat uppföra ifrågavarande inkomstitel sålunda:

Tullmedel, *bevillning* kronor 128,000,000.

Kungl. Maj:ts proposition Nr 227.

Med bifall till denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställen förordnar Hans Maj:t Konungen, att proposition av den lydelse bil. litt. vid detta protokoll utvisar skall avlätas till riksdagen.

Ur protokollet:
E. Regnér.